

dr hab. Robert Kurek, prof. UEW
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wydział Ekonomii i Finansów
Katedra Finansów i Rachunkowości

RECENZJA

rozprawy doktorskiej w formie zbioru opublikowanych
i powiązanych tematycznie artykułów naukowych
magistra Radosława Patryka Kotkowskiego

pt.

Wpływ pandemii COVID-19 na popyt na pieniądź gotówkowy i zmiany w zachowaniach płatniczych: zbiór badań empirycznych

1. Przedmiot recenzji

Przedmiotem recenzji jest przedłożona przez mgr Radosława Patryka Kotkowskiego, będąca zbiorem opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych, rozprawa doktorska pt. „*Wpływ pandemii COVID-19 na popyt na pieniądź gotówkowy i zmiany w zachowaniach płatniczych: zbiór badań empirycznych*”, napisana pod kierunkiem naukowym dr hab. Michała Polasika, prof. UMK oraz promotora pomocniczego dr Annę Iwonę Piotrowską. Podstawą opracowania recenzji jest pismo prof. dr hab. Magdaleny Osińskiej Przewodniczącej Rady Dyscypliny Naukowej Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 1 lipca 2024 r. z informacją o powołaniu na recenzenta rozprawy doktorskiej mgr Radosława Patryka Kotkowskiego.

Postępowanie o nadanie stopnia doktora mgr Radosława Patryka Kotkowskiego przeprowadzane jest w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse w myśl zapisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.

U. 2023 r., poz. 742, z późn. zm.) w zgodzie z ust. 3 art. 187 ustawy, gdzie przedmiotem jest rozprawa doktorska będąca zbiorem opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych, natomiast ocena tej rozprawy zostanie dokonana w nawiązaniu do ust. 1 i ust. 2 art. 187:

- czy ogólna wiedza teoretyczna Doktoranta w dyscyplinie ekonomia i finanse została odzwierciedlona w rozprawie,
- czy Doktorant posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej,
- czy przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, ewentualnie czy przedmiotem rozprawy jest oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej.

2. Ogólna charakterystyka rozprawy oraz ocena aktualności i oryginalności podjętego tematu

Wybuch pandemii COVID-19 doprowadził do znaczących zmian w wielu obszarach życia społecznego i gospodarczego na całym świecie, w tym także w zwyczajach płatniczych obywateli i podmiotów gospodarczych. Kwestia zrozumienia wpływu pandemii na różne obszary funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego stały się przedmiotem wielu badań naukowych i różnego rodzaju analiz. Aspekt wpływu pandemii na popyt na pieniądz gotówkowy oraz zachowania płatnicze konsumentów nie był jednak zbyt szeroko podejmowany ani w literaturze krajowej, ani w zagranicznej i fakt, że stał się przedmiotem badań, których synteza została przedstawiona została w recenzowanej rozprawie doktorskiej, należy uznać za ważną inicjatywę badawczą.

Wyciągnięcie wniosków na temat mechanizmów zmian w popycie na pieniądz gotówkowy oraz zachowaniach płatniczych konsumentów dostarcza wiedzy uniwersalnej, której istota może być wykorzystana także w innych obszarach życia gospodarczego, a także może być pomocna w wyjaśnieniu schematów działania w przypadku zdarzeń i zjawisk podobnych do pandemii COVID-19. Nadaje to ponadczasowego charakteru wnioskowaniu końcowemu Autora, a zidentyfikowana przez Autora luka badawcza podejmuje problem od strony interesującego z naukowego punktu widzenia, znanego od lat zjawiska nazywanego „paradoksem gotówki” (zjawisko szczególnie widoczne w trakcie pandemii COVID-19, gdzie zaobserwowano znaczący wzrost popytu na gotówkę przy jednoczesnym spadku jej wykorzystania do celów transakcyjnych).

O ile można powiedzieć, że pandemia COVID-19 już się skończyła, tak jej następstwa wciąż jeszcze obecne są w życiu gospodarczym i społecznym. Nie można jednak wykluczyć, że pandemia powróci lub że społeczność międzynarodową dotknie inne, podobne w skutkach zjawisko. W ramach prowadzonych badań empirycznych Autor wskazuje na nowe ujęcia i stara się wykryć nieznane dotychczas związki oraz je umiejscowić w nauce, nie ma zatem wątpliwości, że podjęty temat należy traktować jako oryginalny, aktualny i potrzebny nie tylko z naukowego punktu widzenia.

3. Ocena koncepcji rozprawy

Rozprawa ma charakter zwartej oprawy w postaci wydrukowanej, oprawionej w twarde okładki – podobnie, jak tradycyjna rozprawa doktorska w postaci monografii. Jednak struktura rozprawy będącej zbiorem opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych siłą rzeczy powinna być inna. Nie został jeszcze wypracowany twardego kanonu tego typu rozpraw, stąd układ i struktura każdej rozprawy mogą być inne i mogą budzić wątpliwości, co do zawartości i kompletności. W przypadku recenzowanej rozprawy nie ma jednak żadnych zastrzeżeń, co do sposobu ujęcia przez Autora ogólnych ram rozprawy, jak i uwzględnienia wszystkich jej elementów składowych. Całość została bardzo dobrze przemyślana, bardzo dobrze zaprezentowana i bardzo dobrze ujęta z naukowego punktu widzenia.

Rozprawa składa się z dwóch zasadniczych części: autoreferatu oraz zbioru artykułów i ponadto zawiera część, w której zawarte zostały oświadczenia współautorów artykułów. Na końcu rozprawy umieszczone zostało streszczenie w j. angielskim. Całość obejmuje łącznie 182 strony tekstu.

Wprowadzającą częścią rozprawy jest autoreferat, w którym omówione zostały postawione w rozprawie cele oraz sformułowane hipotezy badawcze. Przedstawiona została struktura samej rozprawy (nawiązująca do zbioru pięciu opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych), omówione zostały dane i metody badawcze wykorzystane w poszczególnych opracowaniach składających się na rozprawę oraz przedstawione zostały najważniejsze wyniki uzyskane w poszczególnych artykułach naukowych. Ponadto zaprezentowane zostały wnioski ze zrealizowanych badań, jak również zaprezentowany został uzyskany w rozprawie – w opinii Autora - wkład do dyscypliny

naukowej ekonomia i finanse. W autoreferacie znalazło się również podsumowanie rozprawy oraz wykaz literatury wykorzystanej w autoreferacie.

W autoreferacie znalazły się wszystkie niezbędne dla pracy o naukowym charakterze elementy: uzasadnienie wyboru tematu, naświetlenie problemu naukowego, podstawowe założenia przyjętej koncepcji badań, a także określenie ram warstwy merytorycznej rozprawy. Nie zabrakło w nim także jasno sprecyzowanych zakresów rozprawy: podmiotowego, przedmiotowego, przestrzennego i czasowego, jako elementów obowiązkowych i wymaganych w każdym przypadku pracy o charakterze naukowym.

Dla zamierzenia badawczego określony został jeden cel główny i sześć celów szczegółowych. Dla zidentyfikowanej luki badawczej postawiony został następujący cel główny: "Poznanie czynników wpływających na popyt na pieniądz gotówkowy oraz na zmianę zachowań płatniczych w trakcie pandemii COVID-19", a cele szczegółowe są pochodną i rozwinięciem celu szczegółowego. Nie ma w nich niekonsekwencji, nie ma chaosu czy braku spójności. Postawione cele „przewijają się” przez całą rozprawę (zarówno w autoreferacie, jak i wskazanych przez Doktoranta artykułach naukowych) i całość jawi się jako dobrze przemyślana koncepcja.

Ponadto jasno określone zostały cztery równoważne hipotezy badawcze:

H1: Obawa o możliwość zarażenia wirusem SARS-CoV-2 podczas korzystania z gotówki zwiększyła wykorzystanie instrumentów bezgotówkowych w trakcie pandemii;

H2: Dla osób, które częściej korzystały z gotówki przed pandemią COVID-19, mniejsze było prawdopodobieństwo zmiany ich zachowań płatniczych w kierunku instrumentów bezgotówkowych;

H3: W krajach, których mieszkańcy są bardziej skłonni do unikania niepewności, wzrost popytu na pieniądz gotówkowy w trakcie pandemii COVID-19 był wyższy, niż w pozostałych krajach;

H4: Sytuacje odmowy akceptacji gotówki przez sprzedawców w trakcie pandemii COVID-19 istotnie wpływały na zmniejszenie wykorzystania tego instrumentu w zakupach konsumenckich w Polsce.

Przyjęte hipotezy dotyczą konkretnych problemów badawczych i nie są sprzeczne z udowodnionymi już w nauce tezami. Stanowią przypuszczenie naukowe wymagające sprawdzenia, oparte na solidnej wiedzy teoretycznej oraz wskazują na nieznanne dotąd aspekty popytu na pieniądz gotówkowy i zmiany w zachowaniach płatniczych. Ponadto są logiczne (i logicznie ułożone), weryfikowalne, dotyczą istotnych dla nauki zdarzeń i mają moc teorii twórczą, dążąc do poszerzenia stanu wiedzy. Podsumowując ocenę hipotez przyjętych przez

Doktoranta trzeba podkreślić, że zostały prawidłowo skonstruowane – są jasne, jednoznaczne i odpowiednio szczegółowo sformułowane i moim zdaniem są mocną stroną całej rozprawy. Dzięki nim – fundamencie inicjatywy badawczej - cała rozprawa jawi się jako zagadnienie bardzo dobrze przemyślane, o prawidłowym toku rozważań, i dzięki którym możliwe stało się osiągnięcie wysokiego poziomu naukowego.

Trzeba przyznać, że autoreferat tak dobrze został przygotowany, że przy drobnej modyfikacji założeń i struktury mógłby z powodzeniem stanowić odrębny artykuł naukowy. Kompozycję rozprawy z uwzględnieniem zawartości poszczególnych składowych – przy podkreśleniu faktu, że jest ona zbiorem opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych – należy uznać za odpowiednią i nie ma wątpliwości, że tak przedstawiona rozprawa może stać się podstawą postępowania o nadanie stopnia doktora.

4. Ocena zbioru opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych w kontekście założeń rozprawy

Realizacja założeń rozprawy: celu głównego i celów szczegółowych oraz weryfikacja hipotez zostały zaprezentowane w zbiorze pięciu powiązanych tematycznie artykułów naukowych. Cztery pozycje napisane zostały we współautorstwie i jedna praca jest w pełni samodzielnie przygotowana przez Doktoranta.

Udział Autora rozprawy w artykułach pisanych we współautorstwie został wyraźnie określony w części, w której znalazły się oświadczenia współautorów i wynosił on odpowiednio:

P1: Wisniewski, T. P., Polasik, M., Kotkowski, R., & Moro, A. (2021). Switching from cash to cashless payments during the COVID-19 pandemic and beyond – **30%**,

P2: Kotkowski, R., & Polasik, M. (2021). COVID-19 pandemic increases the divide between cash and cashless payment users in Europe – **80%**,

P3: Kaźmierczak, A., Kotkowski, R., & Maciejewski, K. (2021). Pandemia COVID-19 a popyt na pieniądz gotówkowy i zmiany w zachowaniach płatniczych w Polsce w 2020 r.– **65%**,

P4: Kotkowski, R. (2023). National culture and the demand for physical money during the first year of the COVID-19 pandemic – **100%**,

P5: Kotkowski, R., & Manikowski, A. (2023). Cash usage in Poland in 2020: Insights into the role of the COVID-19 pandemic and spatial aspects – **50%**.

W analizowanych opracowaniach Doktorant był albo jedynym autorem (P4) albo miał wiodący udział (P2-80%, P3-65%) lub był jednym z głównych, równoważnych współautorów (P1-30%, P5-50%). Są to zatem opracowania, w których jego wkład w ich przygotowanie – zgodnie z dołączonymi oświadczeniami – polegał zarówno na wykonaniu solidnej pracy na etapie prowadzenia badań, jak i analizy danych oraz wnioskowania końcowego, ma zatem pełne prawo do korzystania z wyników badań w swojej rozprawie doktorskiej.

Drobnym mankamentem prezentacji opracowań uwzględnionych w rozprawie, które zostały przedstawione w autoreferacie jest ich niepełny opis parametrów bibliometrycznych. Mam na myśli brak punktacji wartości współczynnika cytowań czasopism (Impact Factor), brak punktacji z wykazu czasopism naukowych Ministerstwa Edukacji i Nauki (MEiN) lub innych baz bibliometrycznych. Bez względu na wartości tych indeksów takie informacje powinny się znaleźć, jako element opisu opracowań wykorzystanych w zbiorze opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych.

Najistotniejszym punktem recenzji rozprawy doktorskiej jest ocena jej merytorycznego, naukowego charakteru. O ile sprawa jest prosta w przypadku oceny rozprawy mającej charakter monografii, tak w przypadku rozprawy będącej zbiorem artykułów i w dodatku artykułów pisanych we współautorstwie sprawa staje się bardziej złożona. Wskazane artykuły opublikowane zostały w renomowanych czasopismach polskich i zagranicznych. Przeszły rzetelne recenzje i trudno się odnosić do nich indywidualnie. Ocena recenzenta rozprawy doktorskiej w tym przypadku powinna się odnieść do zaprezentowanej przez Doktoranta koncepcji rozprawy – jej założeń, realizacji, związkom w prowadzonych rozważaniach i wnioskowaniu końcowemu wraz z oceną naukowego charakteru.

W ocenie koncepcji rozprawy - z punktu widzenia recenzenta - niezwykle cennym elementem autoreferatu jest Tabela 1., zaprezentowana w punkcie 1.5. „Wyniki przeprowadzonych badań”. Tabela zawiera zestawienie celów badawczych postawionych w rozprawie (głównego i szczegółowych) i ich odniesienie do poszczególnych artykułów, dzięki czemu w przejrzysty sposób można uzyskać informację o tym, które cele w którym artykule zostały zrealizowane. Pod tabelą znajduje się opis zawartości poszczególnych artykułów wraz z najważniejszymi obserwacjami i wnioskami, które również odnoszą się do celów pracy. I tu należy pochwalić Autora za odpowiednie podejście do prezentacji tych wyników. Zaakcentowane zostało to, co ma ścisły związek z istotą założeń rozprawy, a nie proste streszczenie zawartości tych artykułów. Mogłoby się wydawać, że przecież tak właśnie powinno to wyglądać, to jednak muszę podkreślić, że nie w każdym przypadku tak się dzieje. Prezentacja wyników badań została bardzo dobrze przemyślana, pozbawiona zbędnych

odniesień, opisana precyzyjnie i czytelnie, a to ułatwia czytającemu odbiór wyników zamierzenia badawczego Autora, co naprawdę jest wartym pochwały elementem prezentacji całej rozprawy. A w punkcie 1.6. „Wnioski ze zrealizowanych badań i wkład do dyscypliny naukowej” Autor odniósł się do postawionych hipotez badawczych. Do każdej się odniósł i wskazał w którym opracowaniu miała miejsce ich weryfikacja.

Podsumowując ocenę koncepcji rozprawy (założenia, realizacja, wnioskowanie końcowe) należy zaznaczyć, że przedstawiony przez Doktoranta zbiór powiązanych tematycznie artykułów naukowych cechuje się spójnością wewnętrzną, tzn. pomiędzy tematem rozprawy i jej założeniami oraz wskazanymi w poszczególnych artykułach wynikami badań zachodzą związki merytoryczne i logiczne. Struktura rozprawy w sposób wyczerpujący oddaje przedmiot badawczy i rozkłada go na części zgodnie z zasadami naukowego wywodu, by finalnie dokonać syntezy i uogólnień, wymaganych w procesie poznawczym. Zakres prowadzonych analiz, dokładność, skupienie się na rzeczach istotnych oraz sposób prowadzenia rozważań – wraz z wnioskowaniem odnoszącym się do istoty założeń przyjętych w rozprawie dają podstawy do tego, by nie tylko ocenić rozprawę pozytywnie, ale i dostrzec w niej wysoki potencjał naukowy Doktoranta.

Tekst autoreferatu przygotowany został bardzo starannie i w zasadzie wolny jest od jakichkolwiek usterek edytorskich lub technicznych. Od strony redakcyjnej i formalnej autoreferat również został przygotowany na bardzo wysokim poziomie. Wykorzystany w pracy język jest fachowy i bez skrótów myślowych utrudniających rozumienie treści. Ponadto stylistyka budowanych zdań ma wyraźnie naukowy charakter, a sam autoreferat – w związku z dopracowaniem redakcyjnym, stylistycznym i formalnym – czyta się bardzo dobrze.

Najbardziej istotną cechą formy piśmienniczej znanej jako recenzja rozprawy doktorskiej jest moduł poświęcony krytyce, który należy potraktować jako podjęcie dyskusji o rozprawie. I tu – myślę że z satysfakcją dla Autora – muszę stwierdzić, że nie ma o czym dyskutować. Jedynym elementem, który „rzucił mi się w oczy” był fakt pisania o sobie w trzeciej osobie liczby pojedynczej, z użyciem sformułowania „doktorant”. Skoro był to „autoreferat” to wiadomo, że Autor pisał o własnych założeniach, o własnych wynikach i o własnych przemyśleniach i z powodzeniem mógł używać bezosobowej formy (co w większości robi), a tylko w kilku przypadkach pojawia się określenie „doktorant”, który „pełnił rolę”..., „przeprowadził kwerendę”... itp.

Podczas publicznej obrony chciałbym zadać Doktorantowi pytania nawiązujące do rozprawy, a konkretnie do kwestii, których rozwinięcie mnie interesuje, a nie dlatego, że

zostały niedopowiedziane lub są wymagane dla zrozumienia istoty zaprezentowanej koncepcji badawczej:

1. Zgodnie z obserwacjami Autora w Polsce zaobserwowano wzrost popytu na pieniądź w trakcie pandemii COVID-19, który nie był spowodowany motywem transakcyjnym, lecz motywem tezauryzacyjnym. Badania i obserwacje dotyczyły złotego polskiego. Zapewne podobne zjawisko dotyczyło głównych międzynarodowych walut: dolara i euro. Czy znane są Panu wyniki badań potwierdzające podobne zjawisko (motyw tezauryzacyjny) i jego skalę w porównaniu do polskiego złotego? W podtekście jest zawarte pytanie o zaufanie do polskiego złotego...
2. CBDC to możliwa przyszłość pieniądza bezgotówkowego. W wariantcie, w którym funkcjonować będzie forma pieniądza tradycyjnego (bilon, gotówka, pieniądź elektroniczny) i równolegle forma pieniądza cyfrowego (taki wariant m.in. przewidziany jest w strefie euro) zwyczaje płatnicze na pewno ulegną zmianie. Oczywiście nie ma żadnych badań na ten temat, ale można pokusić się o pewne przypuszczenia dotyczące tych zwyczajów. Jakie zmiany w zachowaniach płatniczych – Pana zdaniem – mogą się pojawić?

5. Ocena rozprawy doktorskiej w kontekście zapisów ust. 1 i ust. 2 art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. 2023, poz. 742 z późn. zm.)

5a. Ocena odzwierciedlenia w rozprawie ogólnej wiedzy teoretycznej Doktoranta w dyscyplinie ekonomia i finanse

Jak już zostało wcześniej wspomniane zidentyfikowana przez Autora luka badawcza dotyczy rozpoznania zjawisk i wyciągnięcia wniosków dotyczących mechanizmów zmian w popycie na pieniądź gotówkowy oraz zachowaniach płatniczych konsumentów. Takie ujęcie dostarcza wiedzy uniwersalnej, której istota może być wykorzystana także w innych obszarach życia gospodarczego i moim zdaniem podjęta perspektywa spojrzenia na problem stała się znaczącym atutem prowadzonych przez Autora badań. Sformułowane przez niego założenia rozprawy, jej realizacja oraz tezy wpisują się w klasyczne ujęcie ekonomii pozytywnej (podejście naukowe, którego celem jest badanie rzeczywistości i opisywanie

faktów). Biorąc pod uwagę przedmiot i cele procesu poznania oraz społeczne znaczenie jego rezultatów, uwzględniony przez Autora zbiór ukształtowanych i wyodrębnionych części zasobu wiedzy o rzeczywistości bezapelacyjnie należy zaliczyć do dyscypliny ekonomia i finanse. Autor prezentuje przy tym odpowiednią znajomość poruszanej problematyki zarówno w zakresie objętym tematem rozprawy, jak i wysoką ogólną wiedzę teoretyczną i w dyscyplinie ekonomia i finanse znacznie przekraczającą wiedzę niezbędną do uzyskania stopnia doktora w tej właśnie dyscyplinie.

W artykułach naukowych będących podstawą starań o nadanie stopnia doktora, jak i w przedstawionym Autoreferacie Doktorant wykazał się posiadaniem bardzo dobrego rozeznania w światowej literaturze związanej z prowadzonymi badaniami, a także wykazał się umiejętnością wyboru istotnych nurtów badawczych w tej dziedzinie. Jednocześnie Doktorant pokusił się o ocenę swych prac w kontekście wkładu do dyscypliny naukowej ekonomia i finanse (punkt 1.6 Autoreferatu). Trzeba przyznać, że zrobił to umiejętnie, bez zadufania i ze świadomością pewnych ograniczeń w przyjętych stwierdzeniach. Bez wątplenia można się zgodzić z Doktorantem, że podjęta przez niego tematyka i osiągnięte wyniki badań pozwoliły zgłębić ważne społecznie i gospodarczo zjawiska (wpływ pandemii na popyt na pieniądz gotówkowy oraz zachowania płatnicze konsumentów) oraz wskazać kierunki dalszych badań i działań praktycznych, zarówno na poziomie międzynarodowym, jak i krajowym. Tym samym ocena odzwierciedlenia w rozprawie ogólnej wiedzy teoretycznej Doktoranta w dyscyplinie ekonomia i finanse jest jak najbardziej pozytywna.

5b. Ocena posiadania przez Doktoranta umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej

W prowadzonych badaniach zaprezentowanych w ramach rozprawy Doktorant koncentrował się na zagadnieniach związanych z popytem na pieniądz gotówkowy i zmianach w zachowaniach płatniczych. Uwidocznione w zbiorze opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych prace badawcze przyjęły wieloetapową formułę, uporządkowaną na potrzeby rozprawy w czasie, zgodnie z zaprezentowanym autoreferacie założonym postępowaniem badawczym. Spójny układ działań badawczych, odpowiedni dobór danych i informacji, wysokie kompetencje posługiwania się metodami i narzędziami badawczymi oraz umiejętność analizy i syntezy uwiarygadniają osiągnięte wyniki badań. Autor wykazał się również umiejętnością odpowiedniego zebrania elementów składowych,

pochodzących z różnych prac naukowych, prowadząc wywód naukowy adekwatnie do przyjętych założeń pracy, z zachowaniem spójności i logiczności, co stanowiło podstawę do weryfikacji przyjętych hipotez badawczych.

Przedstawione wyniki badań należy uznać za znaczący wkład do nauki zarówno na etapie koncepcyjnym, jak i implementacyjnym a swoją rozprawą doktorską Doktorant dowiódł, jest w stanie zaprojektować odpowiedni proces badawczy w sposób „wyrobiony” i dojrzały, pozyskać i opracować materiał analityczny (należy z uznaniem odnieść się do umiejętności selekcji i doboru źródeł informacji zarówno wtórnych, jak i w przeważającej części własnych), dobrać odpowiednie metody badawcze i w prawidłowy sposób z nich korzystać, jednocześnie odwołując się do aktualnego stanu wiedzy i tworząc na tej podstawie uogólnienia o naukowym charakterze. Tym samym w mojej ocenie Doktorant jest dobrze przygotowany do realizacji prac naukowobadawczych oraz – co istotne z punktu widzenia oceny jego umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej - ma on ogromny potencjał do ich prowadzenia także w rozszerzonym zakresie w przyszłości.

5c. Ocena przedmiotu rozprawy pod kątem oryginalności rozwiązania podjętego problemu naukowego

Kompleksowe spojrzenie na zaprezentowany w ramach rozprawy zbiór opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych pozwala na stwierdzenie, że pod względem koncepcyjnym, metodycznym i merytorycznym wszystko jest spójne, logicznie ułożone i w odpowiedni sposób zaprezentowane. Oryginalność rozwiązania problemu naukowego bazuje na odpowiednim rozeznaniu dotychczasowego stanu wiedzy (odpowiedni dobór pod względem rangi naukowej publikacji) oraz prowadzonych przez Doktoranta (lub we współautorstwie) badaniach własnych. Moim zdaniem podjęta perspektywa spojrzenia na problem stała się znaczącym atutem rozprawy i należy ją potraktować jako nowatorskie rozwiązanie w analizowanym obszarze. Tym samym ocena przedmiotu rozprawy pod kątem oryginalności rozwiązania podjętego problemu naukowego pozwala na stwierdzenie, że w przedłożonej rozprawie Doktorant wykazał się umiejętnością postawienia oryginalnego problemu naukowego, który wypełnia rozpoznaną przez lukę badawczą i poznawczą w ważnym obszarze wycinka życia społeczno-gospodarczego. Odkrywanie nowych, czasem niespodziewanych zjawisk oraz podejmowanie prób ich wyjaśnienia jest sednem pracy naukowej, a w tym przypadku Doktorant poradził sobie z tym doskonale.

6. Ocena końcowa

Recenzowana rozprawa spełnia wszystkie kryteria właściwe dla rozpraw doktorskich, w szczególności co do rzetelności i staranności przeprowadzonych badań, a także znaczenia uzyskanych wyników. Na podstawie przeprowadzonej recenzji rozprawy doktorskiej Pana mgr Radosława Kotkowskiego pt. *„Wpływ pandemii COVID-19 na popyt na pieniądz gotówkowy i zmiany w zachowaniach płatniczych: zbiór badań empirycznych”* uważam, że rozprawa ta jawi się jako samoistne i twórcze opracowanie naukowe, *co dowodzi umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej* Autora. W ocenie tej rozprawy należy również uwypuklić, iż jej *przedmiotem jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego*, a biorąc pod uwagę *wykazaną w rozprawie ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie ekonomia i finanse jej Autora*, stwierdzam - iż moim zdaniem - recenzowana rozprawa spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2023 r., poz. 742, z późn. zm.) i wnoszę o dopuszczenie jej do dalszych etapów postępowania o nadanie stopnia doktora.

Jelenia Góra, 31.08.2024 r.

Kewer Robert